

Lausunto valtakunnallisista opinto- ja tutkintorekistereistä annetun lain ja vapaasta sivistystyöstä annetun lain muuttamiseksi (VN/18946/2020)

Esityksessä todetaan, että vapaassa sivistystyössä hankittu osaaminen tulisi tunnistaa ja tuoda paremmin näkyviin. Ratkaisuksi esitetään, että koulutuksen suoritustiedot tallennetaan Koski-tietovarantoon.

Esitys vaarantaa yhdenvertaisuuden

Esitys on ongelmallinen, sillä tietojen tallentamisen mahdollistaminen on oppilaitoksille vapaaehtoista ja vaatii tämän lisäksi myös opiskelijan tekemän pyynnön oppilaitoksen ylläpitäjälle. Vapaaehtoisuuden seurauksena ei ole selvää, kuinka nyt tehtävät muutokset mahdollistavat esityksen tavoitteiden saavuttamisen. Nykyisessä muodossaan vain osa opiskelijoista pääsisi hyötymään tietojen tallentamisesta. Onkin erityisen pulmallista, että oppilaitoksien päätäntävalta (tietojen tallentamiseen liittyen) vaarantaa opiskelijoiden yhdenvertaisuuden. Etenkin alueellisesti on olemassa mitä luultavimmin merkittäviä eroja oppilaitoksien valmiuksissa tallentaa tietoja Koski-tietovarantoon.

Muutostarpeet merkittäviä

On vaikea perustella, miksi vapaan sivistystyön koulutustoiminta eroaa muusta julkisesti tuetusta koulutustoiminnasta niin merkittävästi, että tiedonkeruu toiminnan tuotoksesta perustuisi oppilaitoksien ja opiskelijoiden vapaaehtoisuuteen. Vapaan sivistystyön koulutuksen suoritustiedot tulisi viedä kaikkien osalta Koski-rekisteriin, jos toimintaa rahoitetaan edes osin julkisista varoista. Oppilaitoksien ja opiskelijoiden vapaaehtoisuudesta tiedonkeruuseen liittyen tulisi päästä eroon viimeistään siirtymäkauden jälkeen.

Esityksessä esitetään, että tietojen tallentaminen edellyttää opiskelijan pyyntöä oppilaitoksen ylläpitäjälle (mikäli tämä siis ylipäättänsä on mahdollista ko. oppilaitoksessa). Tämä esityksen kohta tulisi minimissään muuttaa niin, että tiedot viedään oppilaitoksen toimesta automaattisesti tietovarantoon, mutta henkilö voi erikseen pyynnöstä estää tietojen siirron. Näin henkilöillä olisi edelleen päätäntävalta tietojen tallennukseen liittyen, mutta tietovarantoon päivittyvät tiedot olisivat täydellisempiä.

Helsingissä 12. päivänä joulukuuta 2020

Hannu Karhunen
Erikoistutkija